

گزارش فعالیت های دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل / سال اول (آذرماه ۱۴۰۰ – اردیبهشت ۱۴۰۱)

دبیر دبیرخانه:

فاطمه فدایی

مسئول امور فرهنگی – ترویجی دبیرخانه:

شیوا منصوری

تهیه و تنظیم:

حمیدرضا ظهريپيما، مهيار ارض پيما

با تشکر از:

هانیه اجلالی، فائزه فیض بخش، هانیه خرم، سولماز نصرزاده، فاطمه قلی زاده، میلاد قلی زاده

بازتاب رویدادهای معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی

@guilanfjd

ایشان (میرزا کوچک) یک واحد مینیاتوری از نظام اسلامی، جمهوری اسلامی را در رشت و همان محدوده
خودش گیلان، به وجود آورد.
مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

این مجموعه توسط سازمان دانشجویان جهاد دانشگاهی استان گیلان در دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل و به سردار نهضت جنگل و یاران با وفایش تقدیم می شود.

بهار ۱۴۰۱

فهرست

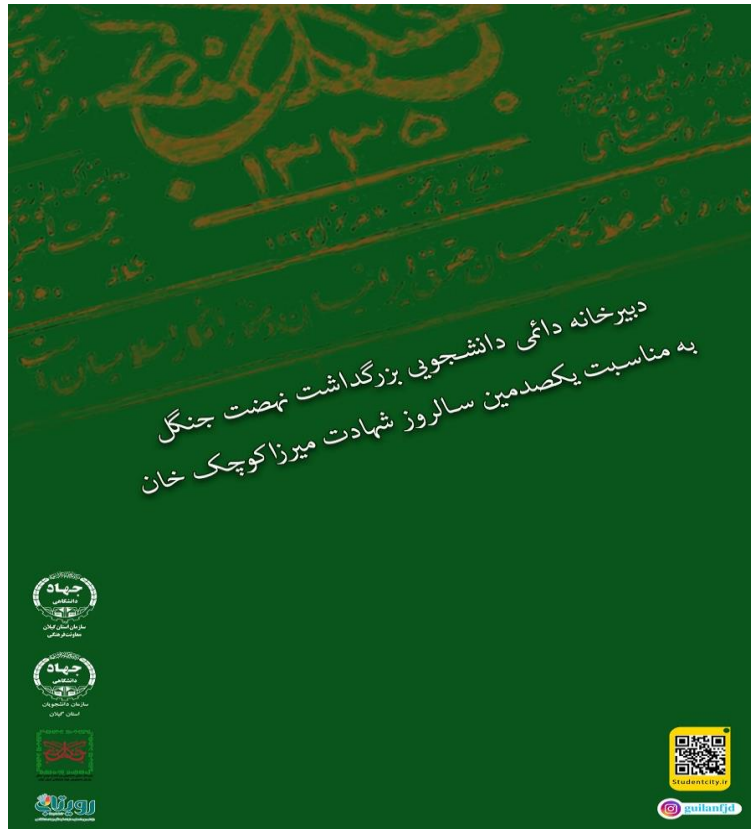
- مقدمه..... ۷
- هدف از تشکیل دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل..... ۸
- اولین نشست دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل..... ۹
- گفت و گو در باب نهضت جنگل..... ۱۱
- پنجشنبه ها با نهضت جنگل..... ۲۳
- یادمان های نهضت جنگل به روایت تصویر..... ۲۸

نهضت جنگل به زعامت میرزا کوچک خان جنگلی یکی از موارد تاریخی، اجتماعی و سیاسی است که تاکنون در فراخور اهمیت آن مورد بررسی کارشناسانه قرار نگرفته است. جمع آوری اطلاعات، اسناد و مدارک با موضوع نهضت جنگل، متأسفانه کمتر به صورت مدون و کلاسیک شکل پذیرفته و علی‌الخصوص در مراکز دانشگاهی تنها تلاش‌ها به صورت خودجوش و غیرهمگن انجام شده که البته قابل تحسین است. لذا به منظور جمع آوری گنجینه ارزشمند اسناد، اطلاعات و داشته‌های ادبی، هنری و... با همکاری و همیاری مراکز و نهادهای فرهنگی و دانشگاهی کشور و همچنین برگزاری مدون بزرگداشت دانشجویی نهضت جنگل به صورت سالانه؛ دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل ذیل سازمان دانشجویان معاونت فرهنگی جهاددانشگاهی گیلان به عنوان یک مجموعه فرا دانشگاهی و فرا سازمانی در آذرماه ۱۴۰۰ همزمان با یکصدمین سالروز شهادت میرزا کوچک خان جنگلی تشکیل می‌شود.

این دبیرخانه در هر دوره کاری از ۱۱ آذرماه همزمان با بزرگداشت سالروز شهادت میرزا کوچک خان جنگلی فعالیت خود را آغاز و ۲۱ اردیبهشت همزمان با بزرگداشت سالروز شهادت دکتر حشمت به کار خود پایان خواهد داد.

هدف از تشکیل دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل

تشکیل این دبیرخانه دائمی دانشجویی با هدف معرفی نهضت جنگل به قشر جوان علی الخصوص دانشگاهی و آشنایی بیشتر جامعه مخاطب، با فراز و فرودهای این جنبش ایرانی-اسلامی و جمع آوری اسناد و اطلاعات موجود در این خصوص می باشد. بی تردید ایجاد دبیرخانه دائمی و برگزاری منظم این بزرگداشت و اجرای برنامه های فرهنگی در این زمینه، به عنوان اقدامی نوآورانه و موثر در راستای منویات و امور مورد توجه رهبر معظم انقلاب در زمینه بزرگداشت مفاخر ایران اسلامی و معرفی فعالیت های مرتبط به نسل جوان و دانشگاهی، خواهد بود.

اولین نشست دیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل

اولین نشست دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل

اولین نشست دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل با حضور ریاست، سرپرست معاونت فرهنگی، مدیر فرهنگی- اجتماعی و مدیر اجرایی سازمان دانشجویان جهاد دانشگاهی استان گیلان و معاونین فرهنگی دانشگاه های استان گیلان (گیلان، فرهنگیان، جامع علمی کاربردی) همچنین دبیر علمی همایش بین المللی بازتاب های داخلی و بین المللی جنبش جنگل و پیشکسوت فرهنگی استان گیلان در دفتر معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی استان گیلان مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۹ برگزار شد.

گفت و گو در باب نهضت جنگل

انوش نصر ماسوله
پیشکسوت هنری و بازیگر سرریال
«کوچک جنگلی»، عضو افتخاری دبیرخانه
دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل

محمدحسن عاقل منش
پیشکسوت فرهنگی، عضو افتخاری دبیرخانه
دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل

محسن اکبری
معاون فرهنگی - اجتماعی دانشگاه کیلان،
عضو حقوقی دبیرخانه دائمی دانشجویی
بزرگداشت نهضت جنگل

عباس پناهی
دانشیار تاریخ و نویسنده کتاب مآخذشناسی
تحلیلی جنبش جنگل، عضو صاحب‌نظر دبیرخانه
دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل

عباس پناهی، دانشیار تاریخ و نویسنده کتاب ماخذشناسی تحلیلی جنبش جنگل

تشکیل دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل گامی بسوی ارتقای فرهنگی گیلان است که می تواند به عنوان بازوی فکری مهمی در تداوم فرهنگ و تعمیق آن در بین جوانان و خانواده ها باشد. امروز جامعه با بحران هویتی روبه روست که ریشه در مسائل داخلی و جهانی دارد. با گسترش ابزارهای ارتباطی مثل اینترنت، فرهنگ‌های جهانی به یکدیگر نزدیکتر شده و در نتیجه، فرهنگ‌های بومی و محلی تحت تاثیر قرار می‌گیرند. بنابراین معرفی صحیح این شخصیت‌ها که به‌عنوان سرمایه‌های فرهنگی و تاریخی ملت‌اند نیازمند پژوهش علمی در منش و روش کوچک خان و سایر رهبران ملی و آزادی‌خواه است تا جامعه بتواند به درک درستی از قیام حق‌طلبانه آنان برسد.

عباس پناهی، دانشیار تاریخ و نویسنده کتاب ماخذشناسی تحلیلی جنبش جنگل

باتوجه به الگو بودن میرزا کوچک خان، باید توجه کرد که برجسته کردن نقش و الگوسازی این شخصیت‌ها در اعاده حیثیت جامعه ایرانی، استقلال و استبدادستیزی بسیار موثر بوده و در نتیجه به قدرتمندی کشور می‌انجامد. در نگاه گذرا به مرامنامه و اساسنامه جنبش جنگل کاملاً مشهود است که این گروه و در راس آنها میرزا کوچک خان اهدافی عالی برای جامعه به ویژه مردمان فرودست داشتند. روحیه مبارزه طلبی از یک سو و عدالت خواهی میرزا کوچک خان از سوی دیگر و امتناع از بدست آوردن ظاهری قدرت توسط وی می‌تواند الگویی برای جامعه امروزی ما باشد. کوچک جنگلی در طی هفت سال مبارزات خود هرگز حاضر به سازش برای کسب قدرت نشد.

محسن اکبری، معاون فرهنگی اجتماعی دانشگاه گیلان

میرزا کوچک خان یک عالم مجاهد بود. صحبت کردن درخصوص شخصیت میرزا کار آسانی نیست، مقاومت و ایستادگی برابر زیاده خواهی، صداقت و شفافیت با طرفداران ، آرمان خواهی و عزت در مقابل غیر خدا از ویژگی های مجاهدان واقعی است که میرزا کوچک خان هم از این قاعده مستثنی نبود. ارزیابی شخصی بنده این است که برای شناساندن آرمان های میرزا به عموم جامعه، راهی بسیار طولانی پیش رو است. متأسفانه بسیاری از افراد از ویژگی های بارز شخصیتی، آرمان ها، تفکرات و خدمات میرزا به جامعه ایرانی و به ویژه گیلان اطلاعات محدود یا گاهی نادرستی دارند.

محسن اکبری، معاون فرهنگی اجتماعی دانشگاه گیلان

شخصیت هایی مثل میرزا کوچک خان الگوی منحصر به فردی از تحقق عبارت (ما می توانیم) هستند. جوان امروز ما نیازمند الگو است. وظیفه ما معرفی الگوهایی است که نه تنها از اسوه های قرآنی تبعیت کرده، بلکه با تزکیه و تقوی خود نیز الگو شده اند. اگر از نظر تاریخی شرایط قیام میرزا را بررسی کنیم در می یابیم که میرزا یکی از این الگوهاست. چرا که ایستادگی؛ آرمان خواهی، عزت و سربلندی وی را هویدا کرده که نیاز واقعی جامعه امروز و به ویژه نسل جوان ما هست.

محمد حسن عاقل منش، پیشگسوت فرهنگی

آنچه ما را با تاریخ، پیشینه، اجتماع، فرهنگ، دین و سیاست پیوند می‌دهد هویت و وابستگی ما به این مرز و بوم است. باتوجه به اهمیت جایگاه مشاهیر در شکل‌گیری تمدن ایرانی اسلامی؛ باید شخصیت تاریخی را آنچنان کامل و فصیح توصیف کرد تا زوایای شخصیتی، اهداف، آمال و منش آن بر همگان واضح باشد. باید از وجود پژوهشگران، دانشجویان، استادان دانشگاه، علمای دینی و چهره‌هایی که خاطرات شخصیت‌های تاریخی را در سینه دارند، استفاده کنیم. در نهایت تصمیم با جامعه است که با الگوسازی درست، چه اسوه و سرمشقی را برای خود تعریف کند. ممکن است یک عده الگوشان یک فرد علمی، عده‌ای دیگر شخصیتی دینی، عده‌ای یک مبارز سیاسی، عده‌ای دیگر جنگجویان و غیره باشد.

محمد حسن عاقل منش، پیشکسوت فرهنگی

هر یک از آحاد جامعه از مردم کوچه و بازار تا علمای دینی، دانشگاهیان و یا مسئولان به سهم خود در ترویج فرهنگ ملی و شناساندن صحیح شخصیت های ممتاز و برجسته تاریخی و ملی مسئول و متعهد هستند. علما و دانشگاهیان با تحقیق و پژوهش و عرضه آن به جامعه می توانند نقش اساسی داشته باشند و مسئولان هم باید بسترها، شرایط و امکانات لازم را در جهت الگوسازی صحیح بویژه برای نسل جوان و دانشجو فراهم کنند. تشکیل دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل از گام های مثمرتر سازمان دانشجویان جهاد دانشگاهی گیلان است و از آنجایی که دانشگاهیان یکی از دو پایگاه اصلی تحقیق و بررسی در زمینه الگوهای تاریخی و شخصیت های این سرزمین هستند، تشکیل این دبیرخانه، نشان از حساسیت، علاقه و مسئولیت پذیری دانشجویان به این موضوعات دارد و امیدوارم در همه موارد مشابه هم این تلاش تسری یابد.

انوش نصر ماسوله، پیشکسوت هنری و بازیگر سرپال «کوچک جنگلی»

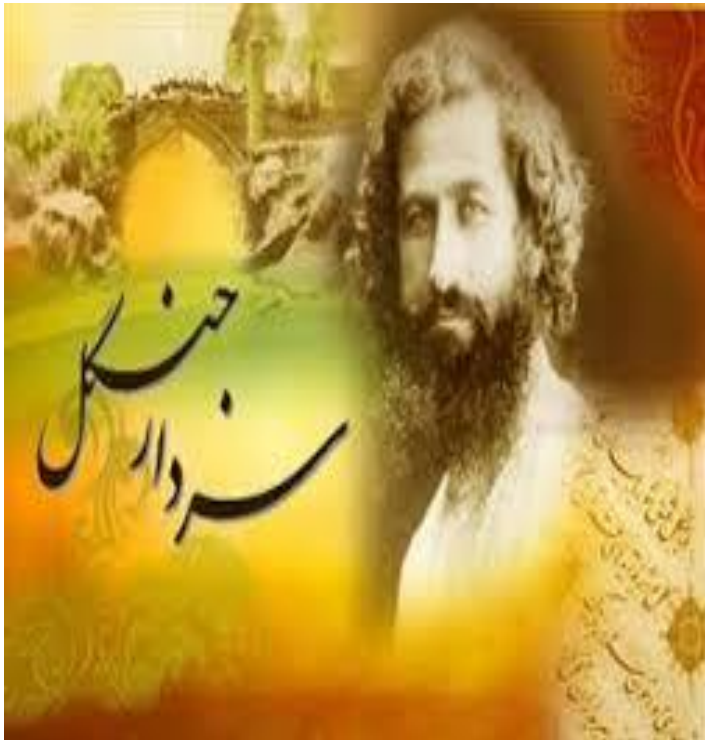
در فرازی از میرزا، خون سبز جنگل های گیلان آمده است:
«وجدانم به من امر می کند در استخلاص مولد و موطنم که در کف
قهاریت اجنبی است کوشش کنم.»
خون سبز جنگل های گیلان، میرزا کوچک خان با نام اصلی
یونس و شهرت خانوادگی استادسرائی، فرزند میرزا بزرگ رشتی
می باشد که در دوره جوانی، ملبس به لباس طلبگی بودند.
زمانی بعد برای تحقق آرمان های مافوق عالی خود لباس رزم بر تن
نمودند و با هم فکران خود چون شیری غران در جنگل های
گیلان با اجنبیان ورود کرده به سرزمین مادری خود، مبارزه را آغاز
می کنند.

انوش نصر ماسوله، پیشکسوت فرهنگی و بازیگر سرپال «کوچک جنگلی»

لیکن با خیانت دو تن از هم‌زمان خود اگر از روی اسب تندپای نهضت جنگل به زمین افتاد، از اصل خود نیفتاد...
میرزا کوچک با اعمال و رفتار خود در زمان حیات پرافتخارش توانست با تشکیل کمیته اتحاد اسلام به همراه یارانش با دست خالی علیه نیروهای بیگانه مبارزه کرده و سرانجام با شهید شدن در راه وطن، همیشه تاریخ نیک‌نام و جاوید باقی بماند.
شگفت‌آور است عده‌ای کوردل، سیستم فکری میرزا را منتسب به مرام کمونیستی می‌دانند که این یک تصور باطل و تهمت‌آمیز است ناروا... زیرا ایشان آغاز مطالب تمامی دست‌نوشته‌های خود را برای سران جنگل با «هوالحق» شروع می‌کرد.

انوش نصر ماسوله، پیشکسوت فرهنگی و بازیگر سرپال «کوچک جنگلی»

میرزا الگویی جامع و کامل برای همگان به‌ویژه مدیران و صاحب منصبان است. پس از شهادت وی در برف‌های سنگین کوه‌های نزدیک به خلخال، مقدار پولی را که در جیب جلیقه او یافتند، یک سکه دو ریالی بود نه بیشتر...

اگر بتوان در هر جایگاهی این مرام و منش را به‌کار بست آن‌گاه می‌توان چون او قهرمان ملی ایران شد.

اینجانب مفتخرم که سعادت داشته تا در پروژه ماندگار «کوچک جنگلی» به کارگردانی جناب بهروز افخمی نقش شیخ محمد آمن را ارائه نمایم. شیخ محمد آمن یکی از بازاریان رشت بود که در کنار یاران میرزا در مبارزه با دشمنان ایران شهید شد. هم‌اکنون مقبره این شخصیت تاریخی نهضت جنگل در جنب مقبره میرزا در آرامستان سلیمانداراب رشت رویت می‌شود.

پنجشنبه ها با نهضت جنگل

ردپای نهضت جنگل در کلام
هوشنگ عباسی
پژوهشگر و نویسنده کتاب
نهضت جنگل در هنر و ادبیات

پیدایش نهضت جنگل در کلام
عباس نعیمی جورشری
پژوهشگر و نویسنده کتاب
جریان شناسی جنبش جنگل

طراحی دیوار کوب نهضت جنگل
و اهدای آن به خانه میرزا کوچک خان

رستاخیز نهضت جنگل
تورقی بر املاک و اسناد
خانه میرزا کوچک خان

رستاخیز نهضت جنگل، تورقی بر املاک و اسناد خانه میرزا کوچک خان

در سالروز نهضت جنگل طی بازدید از منزل میرزا کوچک خان جنگلی واقع در محله استادسرای رشت با مقتضیات سبک زندگی و امکانات و تجهیزات زمانه ی این رویداد آشنا شدیم.

یونس استادسرائی معروف به میرزا کوچک خان جنگلی در سال ۱۲۵۷ شمسی در محله استاد سرای رشت دیده به جهان گشود. وی در دوران کودکی و جوانی تحصیلات اولیه خود را در مدرسه حاج حسن، واقع در صالح آباد رشت و نیز مدرسه جامع که در آن موقع رونق خوبی داشت، گذراند. سپس به تهران عزیمت کرد و در مدرسه محمودیه تهران صرف و نحو و مقدمات علوم دینی را فرا گرفت. شیخ یونس عمده تحصیلات خود را نزد استادی به نام خلخالی که مردی وارسته و نیک محضر بود، گذراند و بسیار تحت تأثیر استاد و سخنان دلنشین او قرار گرفت.

رستاخیز نهضت جنگل، تورقی بر املاک واسناد خانه میرزا کوچک خان

با استعداد و پشتکار میرزا در فراگیری علوم دینی پیش بینی نیل به مقام اجتهاد از ایشان می رفت که تحولات آن زمان ایران، مسیر زندگی ایشان را تغییر داد تا این روحانی مجاهد لباس رزم علیه متجاوزین را بر تن نماید.

قدم زدن بر کف چوبی خانه و خواندن شرح اتفاقات آن دوران و تماشای اسناد و مدارک و همچنین وسایل و آلات منسوب به میرزا کوچک خان و یارانش در این خانه قدیمی، سفری لذتبخش به قلب هویت تاریخی گیلان را رقم می زند.

در طبقه اول این خانه که امروزه به عنوان موزه اسناد و وسایل دوران نهضت جنگل در معرض دید عموم قرار دارد؛ بیشتر اسناد تاریخی شامل نامه‌ها، عکس‌ها، روزنامه‌ها، لباس‌ها و ادوات جنگی جنگلیان و در طبقه دوم نیز اشیا اهدایی به موزه دیده می شود.

طراحی و ساخت دیوار کوب نهضت جنگل و اهدای آن به خانه میرزا کوچک جنگلی

پیدایش نهضت جنگل در کلام عباس نعیمی جورشری، پژوهشگر و نویسنده کتاب جریان شناسی جنبش جنگل

عموما هنگام مرور رویدادهای تاریخی، صرفا افراد را به یاد می آوریم، در واقع غالبا فرد پررنگ تر از خود رویدادها است. به همین خاطر گویی که خود جنبش را کمتر از رهبرش می شناسیم اما باید در ابتدا جنبش یا نهاد را شناخت و متکی به فرد نبود. جنبش جنگل را می توان محصول شکست مشروطه که مهم ترین رویداد تاریخ ایران برای ورود به دنیای مدرن است دانست. مجلس توسط استبداد داخلی و مداخله خارجی وقت به توپ بسته می شود و مشروطه خواهان تلاش می کنند که مشروطه را حفظ کنند. در این جا شاهد شکل گیری هسته هایی هستیم تحت عنوان هسته های مقاومت که تلاش می کنند مشروطه را احیا کنند. یکی از این هسته های مبارزاتی مهم در گیلان شکل می گیرد که در احیای مشروطه دوم نقش بسزا دارد. میرزا کوچک یک مشروطه خواه بود و آموزه های اسلامی و شیعی نیز در الگوهای رفتاری او جریان داشت. آزادی خواهی جنبش گونه در آموزه های شیعی بر وی تاثیر داشت که با افکار نوین مشروطه خواهی همراه می شد.

پیدایش نهضت جنگل در کلام عباس نعیمی جورشری، پژوهشگر و نویسنده کتاب جریان شناسی جنبش جنگل

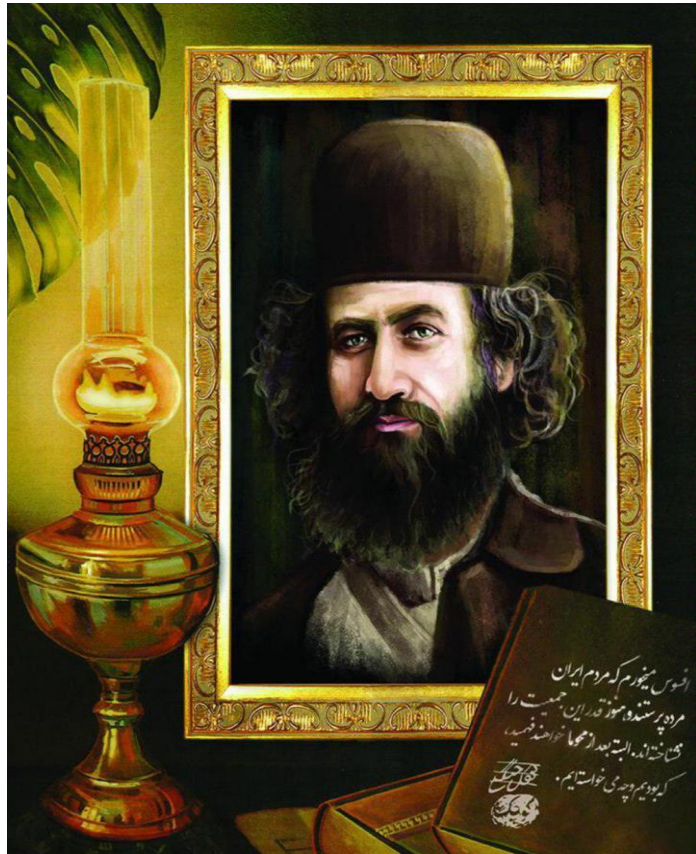
تاریخ مقوله ای سراسر ابهام است که برای صحبت کردن از آن باید به سراغ اسناد تاریخی رفت. جنبش جنگل طولانی ترین جنبش تاریخ معاصر ایران با رهبری کاریزماتیک میرزا کوچک جنگلی است. جنبشی هفت ساله که اگرچه فراز و فرودهای بسیاری داشته، اما همواره پویا بوده و دارای سه دوره زمانی و سه جریان فعال است. دوره نخست در بازه سالهای ۱۲۹۷ تا ۱۲۹۴ با دو زیر مرحله دستور کار نبرد مسلحانه و سپس شکل گیری نهاد کمیته اتحاد اسلام و پیروزی یاران میرزا. دوره دوم در بازه زمانی سالهای ۱۲۹۷ تا ۱۲۹۹ که کمیته ملغی شد و تشکیلات شکست خورد اما جنبش در حد ایل آلیان حیات داشت. دوره سوم در بازه زمانی سالهای ۱۲۹۹ تا ۱۳۰۰ که به ائتلاف جریان میرزا و چپها انجامید، ائتلافی بی سرانجام که مرگ میرزا و یارانش را در پی داشت. در طول سه دوره‌ای که گفتیم پایگاه‌ها متفاوت بوده‌اند، زمانی که جنبش در اوج بود کل گیلان را در اختیار داشت. در مرحله دوم کوچک شده و تقریباً به اندازه یک ایل است و در مرحله سوم نیز افت و خیزی دارد.

ردپای نهضت جنگل در کلام هوشنگ عباسی، پژوهشگر و نویسنده کتاب نهضت جنگل در هنر و ادبیات

نهضت جنگل حرکتی در زمینه تحول اجتماعی در ایران و ادامه انقلاب مشروطیت بود. این نهضت تنها نهضتی است که با وجود اینکه در یک استان به وقوع پیوست ولی تمامی اقوام در آن ایفای نقش داشته و همچنین بسیاری از کشورها در آن تاثیرگذار بودند. اهداف آن جنبش پس از صدسال همچنان در ذهن مردم جای دارد. اعلامیه جهانی حقوق بشر که بیست سال پس از نهضت جنگل شکل گرفته، به اندازه اساسنامه این نهضت کامل و پیشرفته نیست. در اساسنامه نهضت جنگل از موارد حقوقی، آموزشی، مضامین انسانی، محتوای بهداشت کار و غیره صحبت شده که بسیار غنی تر از اعلامیه جهانی حقوق بشر می باشد. رهبران نهضت جنگل ضمن مردمی و ملی بودن، ضد نفوذ بیگانه، خواهان پیشرفت و ترقی و ساختن ایرانی آزاد و مستقل بودند.

ردپای نهضت جنگل در کلام هوشنگ عباسی، پژوهشگر و نویسنده کتاب نهضت جنگل در هنر و ادبیات

نهضت جنگل تاثیر فرهنگی، سیاسی و اجتماعی عمیقی نه تنها در گیلان بلکه در فرهنگ ایران گذاشته است، تصریح کرد: تاثیر عمیق آن بر فرهنگ ما به ویژه در ادبیات و هنر بسیار است، در حدی که در همان سال های اول ترانه های فولکلور از دل مردم ایران آمده و در زمینه موسیقی هم ترانه های به نامی در مورد میرزا و نهضت نوشته شده است. همچنین کتاب ها و اشعار بسیاری در وصف میرزا و جنبش جنگل نگاشته شده است. در خصوص هنر مجسمه سازی هم می توان گفت که مجسمه های چوبی ساخته شده در مورد نهضت، تاثیر سیاسی بسیار بالایی داشته است. در دانشگاه ها نیز کرسی هایی در مورد نهضت جنگل وجود دارد در حالی که کمتر نهضتی اینچنین تاثیر همه جانبه ای بر فرهنگ مردم داشته است.

یادمان های نهضت جنگل به روایت تصویر

محله سلیمانداراب
رشت

محله گوراب زرمیخ
صومعه سرا

محله کسما
صومعه سرا

محله سیاه درویشان
صومعه سرا

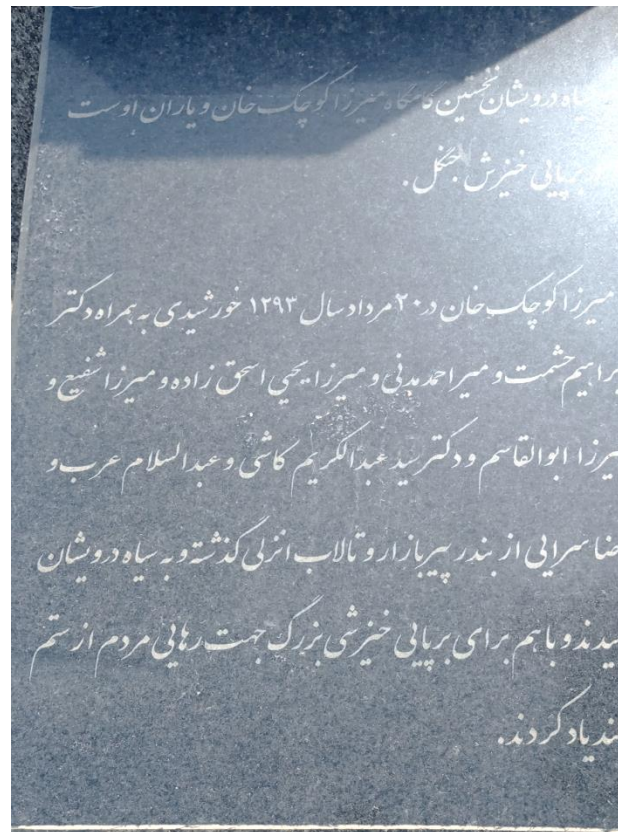
محله استاد سرا
رشت

محله استاد سراسر رشت، خانه میرزا کوچک جنگلی

محله سیاه درویشان صومعه سرا، اولین قدمگاه میرزا کوچک جنگلی و یارانش

محله کسما صومعه سرا، اولین پایگاه مهم جنگلیان

حمام کسما، در مانگاه مجروحان جنگلی

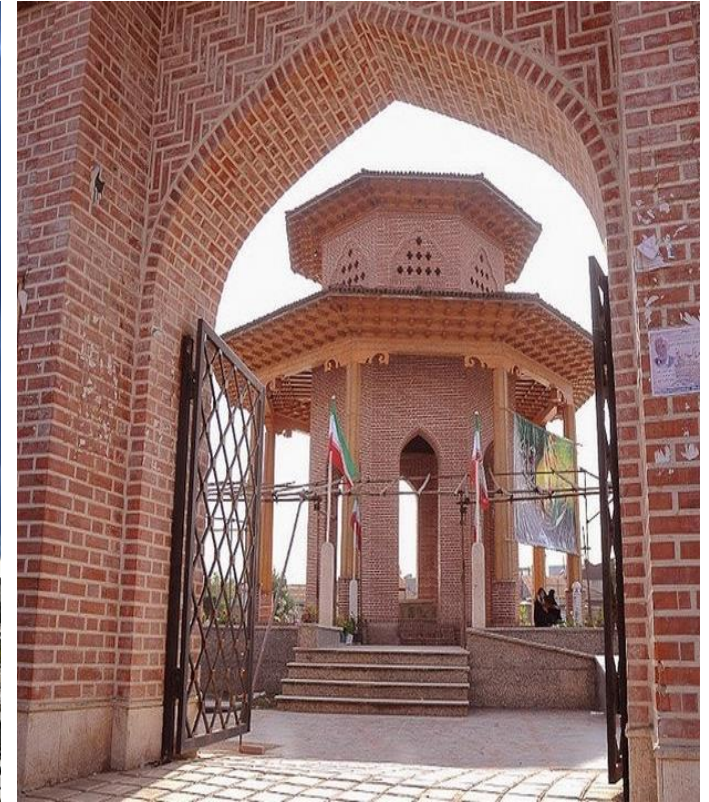
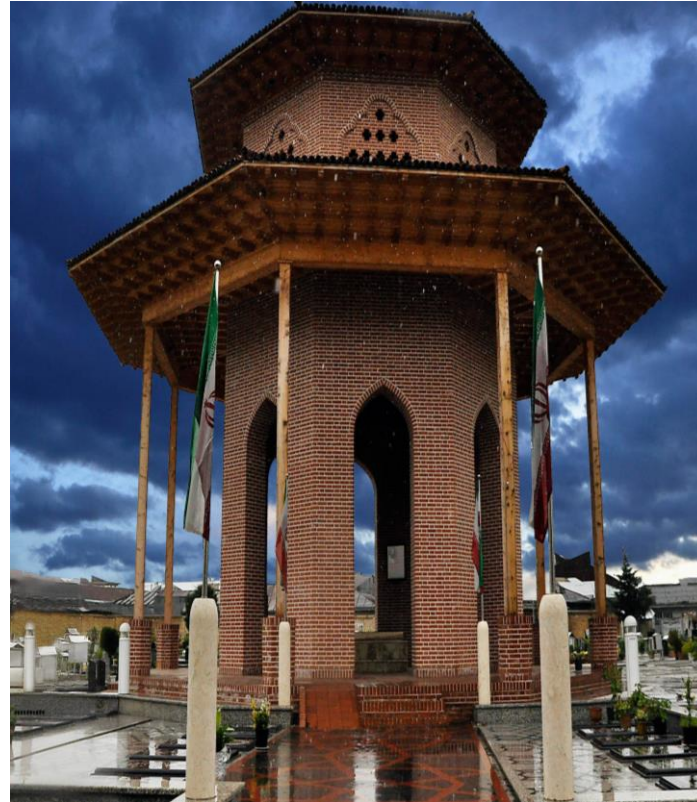
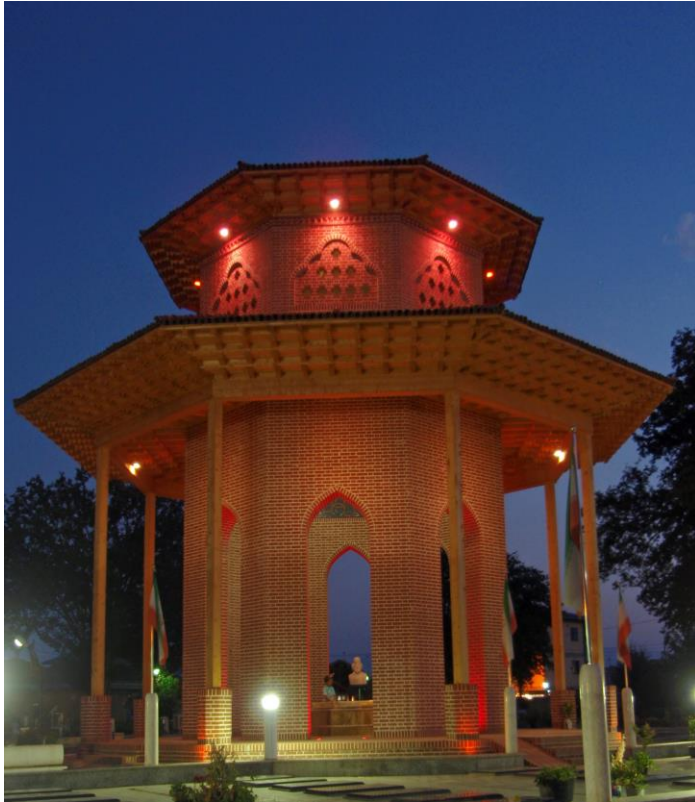

میدان کسما، یادمان حاج احمد کسمایی

محله گوراب زرمیخ صومعه سرا، مدرسه نظام و محل نشست های ادبی جنگلیان

محله سلیمانداراب رشت، آرامگاه میرزا کوچک خان جنگلی و یارانش

دبیرخانه دائمی دانشجویی بزرگداشت نهضت جنگل
سازمان دانشجویان جهاد دانشگاهی استان گیلان

سازمان دانشجویان

استان گیلان

نشانی: استان گیلان، رشت، تقاطع غیرهمسطح نیایش، نبش خیابان نامجو،
ساختمان جهاد دانشگاهی استان گیلان، سازمان دانشجویان
تلفن: ۰۱۳-۳۳۳۶۲۴۶۱

بازتاب رویدادهای معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی

